

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський національний університет імені Петра Могили

**Палагнюк Ю. В.,
Сургова С. Ю.**

**Методичні рекомендації
для виконання
магістерських робіт**

*зі спеціальності
231 «Соціальна робота»*

Випуск 286

Миколаїв – 2020

Рекомендовано до друку вченою радою Чорноморського національного університету імені Петра Могили (витяг з протоколу № 3 від 14.11.2019).

Рецензенти:

Савінова Н. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри спеціальної освіти Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського;

Сорока С. В., доктор наук з державного управління, професор кафедри публічного управління та регіонального розвитку Чорноморського національного університету імені Петра Могили.

П 14

Палагнюк Ю. В. Методичні рекомендації для виконання магістерських робіт зі спеціальності 231 «Соціальна робота» / Ю. В. Палагнюк, С. Ю. Сургова – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2020. – 36 с. (Методична серія ; Вип. 286).

Методичні рекомендації відтворюють сучасні вимоги до виконання магістерських робіт. Викладено методику проведення дослідження, написання, оформлення здобутих наукових результатів та захисту магістерських робіт, визначення результативності виконання магістерської роботи та процедура проведення її презентації. Методичні рекомендації щодо організації навчально-дослідницької діяльності студентів та написання наукових робіт відповідають вимогам до їх написання і розраховані на студентів спеціальності 231 – «Соціальна робота».

ЗМІСТ

ВСТУП ПОНЯТТЯ МАГІСТЕРСЬКОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	4
РОЗДІЛ 1. ОСНОВНІ ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	6
1.1. Вибір теми та складання плану дослідження	7
1.2. Структура дипломного магістерського дослідження	13
РОЗДІЛ 2. ВИМОГИ ДО ЛІТЕРАТУРНОГО ТА ТЕХНІЧНОГО ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	15
2.1. Мова та стиль наукового дослідження	16
2.2. Подання графічного матеріалу в тексті	19
2.3. Вимоги до зовнішнього та внутрішнього оформлення магістерських робіт.....	21
2.4. Академічна доброчесність	19
РОЗДІЛ 3. ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	21
РОЗДІЛ 4. ОСНОВНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	28
ДОДАТКИ	29

ВСТУП

ПОНЯТТЯ МАГІСТЕРСЬКОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Магістерська робота – це наукове дослідження, яке студент виконує протягом навчання на шостому курсі, здобуваючи освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр».

Магістерська робота відображає результативність багаторічного процесу навчальної та наукової праці студента. Вона є важливим етапом перевірки та оцінки якості підготовки майбутнього соціального працівника.

Відповідно до вимог освітнього стандарту зі спеціальності 231 «Соціальна робота» кваліфікаційна робота є закінченою розробкою, в якій аналізують актуальні проблеми соціальної сфери та розкривають зміст і технології розв'язання не лише у теоретичному, але й у практичному плані, на місцевому, регіональному та державному рівнях.

Магістерська робота повинна засвідчувати готовність магістра до розв'язання теоретичних та практичних завдань фаху. Своєю магістерською роботою студент має розкрити: ґрунтовні теоретичні знання з обраної тематики та проблемне викладення теоретичного матеріалу; вміння вивчати та узагальнювати літературні джерела, матеріали установ та організацій соціальної сфери; спроможність вирішувати практичні завдання, робити висновки, вносити пропозиції; навички підготовки, організації та проведення соціологічного дослідження; уміння використовувати методи оцінки соціальної інформації.

Метою підготовки магістерської роботи є систематизація та поглиблення теоретичних та практичних знань з обраної спеціальності, їх застосування під час вирішення конкретних завдань, набуття навичок самостійної дослідницької діяльності, а також оволодіння методикою дослідження, узагальнення та логічного викладення матеріалу.

Загальні вимоги до магістерської роботи полягають у чіткості побудови, логічній послідовності викладу матеріалу, глибини дослідження, повноти висвітлення питання, переконливості аргументацій, стислості та точності формулювань, конкретності викладення результатів роботи, доведеності висновків та обґрунтованості рекомендацій, грамотного оформлення тощо.

Магістерська робота зі спеціальності 231 «Соціальна робота» має емпірично-дослідний характер, тобто передбачає вивчення практичного досвіду роботи конкретних установ, організацій, думок фахівців,

науковців, оцінки якості соціальних послуг клієнтами соціальних служб тощо.

Результатом виконання магістерської роботи має бути засвоєння знань, придбання умінь та формування навичок, що дозволяють майбутньому соціальному працівникові здійснювати аналітико-дослідницьку діяльність.

Керівниками магістерських робіт є досвідчені викладачі кафедри соціальної роботи, управління і педагогіки, які мають науковий ступінь, але за необхідності, може бути призначено наукових консультантів з числа професорсько-викладацького складу інших кафедр університету.

До рецензування дипломної роботи залучаються провідні науковці галузі та спеціалісти-практики з соціальної роботи.

РОЗДІЛ 1.

ОСНОВНІ ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

1.1. Вибір теми та складання плану дослідження.

Тема дипломної магістерської роботи має відображати основну ідею, завдання, положення, які необхідно дослідити. Одним із критеріїв вибору теми дослідження має бути її актуальність щодо сучасних тенденцій розвитку науки і практики у соціальній сфері.

Рекомендована тематика дипломних магістерських робіт розробляється згідно з вимогами кваліфікаційної характеристики фахівців та за поданням керівника магістерської програми, затверджується на засіданні кафедри соціальної роботи, управління і педагогіки.

Теми дипломних магістерських робіт формують відповідно до науково-дослідної тематики випускової кафедри соціальної роботи, управління і педагогіки та її науково-педагогічних працівників, сучасних досягнень у відповідній предметній галузі або суміжних сферах науки й техніки.

Тематика дипломних магістерських робіт щорічно переглядається та оновлюється. Тему дипломної роботи студент обирає із запропонованих керівниками магістерських робіт та затверджених кафедрою, погоджує її з науковим керівником.

Дипломна магістерська робота може виконуватися за тематикою, яку замовляють державні, регіональні та місцеві установи, підприємства та організації, що уклали із ЧНУ ім. Петра Могили контракт на навчання студентів або мають з ним договір про співпрацю. Рекомендовано також передбачити теми, які у майбутньому можуть трансформуватися у теми PhD дисертацій.

Студент може запропонувати свою тему дослідження за умови обґрунтування доцільності її розроблення, ознайомлення з аналітичними оглядами і статтями у спеціалізованих періодичних виданнях, а також враховуючи свої наукові інтереси, що були проявлені під час написання курсових робіт та у виступах на студентських наукових конференціях. Крім того, студент заочної форми навчання за спеціальністю 231 «Соціальна робота» може запропонувати свою тему дослідження, яка становить для нього науковий та/або практичний інтерес і пов'язана з місцем його роботи за спеціальністю.

У темі може бути вказано об'єкт, який досліджується, або за матеріалами якого виконувалася робота. Назва теми має бути чіткою, лаконічною (рекомендується не більше дванадцяти слів) та не містити неоднозначного тлумачення.

Після остаточного узгодження теми дипломної магістерської роботи з науковим керівником студент подає заяву на ім'я завідувача кафедри, в якій зазначає назву теми і наукового керівника, з яким проводитиметься магістерське дослідження.

Закріплення теми дипломної магістерської роботи, призначення наукового керівника та консультантів (у разі потреби) затверджується наказом ректора за поданням директора Інституту державного управління та завідувача кафедри соціальної роботи, управління і педагогіки, враховуючи графік навчального процесу для студентів денної/заочної форми навчання, протягом першого місяця навчання студентів.

Вибравши тему студент вивчає літературу, що входить до кола його наукових інтересів – знайомиться як із вітчизняними, так і зарубіжними виданнями. Студенти мають можливість користуватися інформацією з фондів каталогів, відділів наукової/навчальної/іноземної літератури, бібліотеки ЧНУ імені Петра Могили, бібліотеками м. Миколаєва і Національною бібліотекою України ім. В. І. Вернадського. Крім того, інформація щодо видань є на відповідних сторінках сайтів.

Після опрацювання літератури студент складає план роботи, який погоджує з науковим керівником та включає: вступ, розділи, які поділяються на кілька підрозділів; висновки та пропозиції; список використаних джерел; додатки. Розгорнутий план дипломної магістерської роботи зазначається у Завданні на дипломну роботу. План дипломної магістерської роботи за погодженням наукового керівника може корегуватися, про що мають бути відповідні записи на затвердженому варіанті.

1.2. Структура дипломного магістерського дослідження.

Для якісного виконання дипломної магістерської роботи у визначений строк необхідно враховувати складність процесу її написання.

Дипломна магістерська робота має таку структуру:

- тема (тительна сторінка);¹

---

¹ Зразок оформлення титульної сторінки наведено у Додатку А.

- зміст (план роботи);
- перелік умовних позначень (у разі потреби);
- вступ;
- основна частина (розділи роботи);
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (у разі потреби).

Залежно від напрямку підготовки магістрів робота може містити проєктну частину з розробленням конкретних пропозицій та визначенням ефективності їх впровадження.

Написання дипломної магістерської роботи починається з пошуку та вивчення літературних першоджерел. Студенту рекомендується проаналізувати наукові праці українських та зарубіжних вчених, при цьому особливу увагу звернути на актуальні дослідження останніх років, ознайомитися з чинним законодавством України, міжнародними актами, нормативно-інструктивним матеріалом, зарубіжним досвідом, діючими стандартами тощо. Після цього зробити аналітичний огляд літератури. Цитати із визначенням наукових понять/термінів, схем, таблиць тощо, які будуть наводитися у дипломній роботі, рекомендується виписувати на окремих аркушах із зазначенням джерела на певне посилання, а паралельно з цим формувати список використаних джерел.

Структура вступу

У вступі розкривається сутність та стан проблем, актуальність теми, обґрунтовується необхідність її дослідження, вихідні дані для розробки теми, мета, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження, елементи наукової новизни та практична цінність отриманих результатів.

Кожен структурний елемент вступу починається з абзацу і з його назви, що виділяється жирним текстом.

Актуальність теми дослідження подається у вигляді критичного аналізу сучасного стану проблеми дослідження, обґрунтовуючи значення роботи для розвитку певної галузі знань, діяльності. Актуальність теми має бути викладена не більше ніж на 1–1,5 сторінки, чітко, логічно і обґрунтовано.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Коротко викладають зв'язок обраного напрямку досліджень з планами організації, де виконана робота, а також з галузевими та (або) державними планами, програмами (*за наявності*).

Мета дослідження – запланований результат вирішення визначеної проблеми із використанням теоретичних, методологічних й практичних положень та методів дослідження.

Мета роботи має бути чітко сформульована, але не як «дослідження» чи «вивчення».

Завдання дослідження визначаються поставленою метою і є конкретними послідовними шляхами вирішення проблеми.

Варто лаконічно викладати завдання, які необхідно виконати. Завдання формулюються на основі пунктів змісту. Для магістерської роботи достатньо 4–6 завдань.

Завдання дослідження подають списком з відповідним оформленням. Наприклад:

- визначити сутність арт-терапії в соціальній роботі;
- проаналізувати зарубіжний досвід використання арт-терапії у роботі з людьми похилого віку.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію.

Предмет дослідження – міститься в межах об'єкта дослідження.

Об'єкт та предмет дослідження співвідносяться між собою як загальне і часткове. Предмет дослідження визначає тему магістерської роботи, яка зазначена на титульній сторінці.

Методи дослідження – це спосіб набуття достовірних наукових знань, умінь та практичних навичок у різних сферах діяльності. У вступі треба перерахувати використані методи дослідження, коротко і змістовно визначаючи, що саме і яким методом досліджувалося.

Наукова новизна передбачає стислий виклад нових наукових положень або рішень, запропонованих магістрантом особисто. Треба показати відмінність одержаних результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни.

Теоретичне значення роботи описується в одному абзаці де узагальнюється теоретичний внесок, який був зроблений в магістерській роботі.

Практичне значення одержаних результатів. Це відомості про практичне впровадження одержаних результатів або рекомендацій щодо їх використання в практичній діяльності. Варто зазначити щодо впровадження результатів дослідження в органах державної влади, місцевого самоврядування, неурядових громадських організацій (довідка щодо впровадження).

Експериментальна база. Зазначається на якій базі проводився експеримент у дослідженні. Наприклад: дослідження магістерської

роботи проводилося на базі міського територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) м. Миколаєва.

Апробація результатів магістерської роботи. Вказується, на яких наукових конференціях, круглих столах оприлюднено результати досліджень із зазначенням дати конференції і місця проведення. Наприклад: основні положення та результати дослідження доповідалися та обговорювалися на: міжнародній науково-практичній конференції «Ольвійський форум – 2019: Стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі: «Реалізація євроінтеграційної політики України: суспільно-політичний та безпековий аспект» (м. Миколаїв, 2019 р.); всеукраїнській науково-практичній конференції «Могилянські читання – 2019: Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти» (м. Миколаїв, 2019 р.).

Публікації. Вказують у яких монографіях, статтях у наукових журналах, тезах конференцій опубліковані результати магістерської роботи.

Структура роботи. Деталізується структура роботи, наприклад: магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, які формуються з двох підрозділів, висновків до них, загальних висновків, списку використаних джерел із 65 найменувань та додатків. Загальний обсяг магістерської роботи складає 120 сторінок, з них 90 – основного тексту.

Основна частина роботи

Основна частина роботи має два-три розділи, які складаються з однакових кількості підрозділів, пов'язаних між собою, а матеріал викладений послідовно та логічно, із критичним аналізом теоретичних положень/статистичних даних/інформації різноманітного характеру та джерел. Основному тексту кожного розділу може передувати короткий опис обраного напрямку та обґрунтування методів дослідження, що застосовуються у цьому розділі.

У кінці кожного підрозділу обов'язковим є підведення підсумків починаючи абзац-підсумок відповідними словами (отже, таким чином тощо). У кінці кожного розділу потрібно сформулювати висновки зі стислим викладенням наведених у ньому наукових і практичних результатів на 1–1,5 сторінки.

У теоретичному розділі основної частини наводиться огляд літератури, вибір напрямів дослідження, визначається сутність предмета досліджень, зарубіжний досвід проблеми, що розглядається.

Треба звернути увагу на те, що цитуючи будь-яке джерело інформації, необхідно обов'язково робити посилання на нього,

оскільки це є предметом інтелектуальної власності. Стисло, критично висвітлюючи публікації, варто вказати ті проблеми, які потребують дослідження. Залежно від теми дипломної магістерської роботи та об'єкта дослідження можуть бути наведені порівняльні оцінки різних методів, методик розрахунків певних показників тощо.

Кількість розділів аналітичного, дослідницького характеру залежить від обраної теми, визначених завдань, специфіки дослідження.

У них викладається програма (схема, послідовність) дослідження, загальні методики та основні методи, які використано: алгоритм розрахунків основних показників, аналіз інформаційної та законодавчо-нормативної бази теми, зібраного статистичного матеріалу, результати експериментальних досліджень. Рекомендується проаналізувати дані, опубліковані у відповідних енциклопедіях, монографіях, довідниках, різних джерелах, зарубіжних виданнях.

На основі аналізу всієї зібраної інформації, відповідних розрахунків, експериментів магістрант робить узагальнення результатів власних досліджень, наводить порівняльну оцінку аналогічних досліджень вітчизняних та зарубіжних авторів, окреслює пропозиції щодо вирішення проблемних питань.

Інформація рекомендаційного характеру містить пропозиції стосовно перспективи розвитку та удосконалення певних аспектів процесів/явищ, діяльності обраного об'єкта дослідження загалом або його окремих складових. Такі пропозиції повинні супроводжуватися конкретними даними, розрахунками, що спираються на об'єктивну, статистичну інформацію (з посиланням на її джерело), власні експериментальні дослідження з обґрунтованим формулюванням тверджень і мати реалістичний характер. Бажано навести результати анкетування, інших методів збору інформації, проведених магістрантом.

У ***висновках та пропозиціях*** рекомендується підвести підсумки проведеного дослідження, викласти основні наукові та практичні результати, що одержано, рекомендації щодо їх науково-практичного використання.

Сформульовані висновки мають базуватися на матеріалах основної частини роботи і відповідати поставленим завданням. Потрібно пам'ятати, що кожне завдання, визначене магістрантом у вступі, повинно мати висновок у загальних висновках до роботи. Таким чином, скільки завдань у вступі, стільки ж і пунктів висновків у загальних висновках.

До списку використаних джерел включають джерела, на які у тексті є посилання, а також ті, які використовувалися у викладі тих чи

інших наукових положень. Список складається із законодавчих актів, нормативних матеріалів, вітчизняної та зарубіжної наукової, навчально-методичної та спеціальної літератури, фахових видань, Інтернет-ресурсів (електронних версій наукових статей, енциклопедій, офіційні веб-сайти органів державної влади та місцевого самоврядування, міжнародних організацій, неурядових громадських організацій тощо). До списку використаних джерел не включають підручники, навчальні посібники, а тільки актуальні наукові і статистичні джерела останніх років. Приклад оформлення списку використаних джерел надано у (Додатку Б).

У **додатках** наводяться допоміжні матеріали у вигляді: копій документів, витягів із законодавчо-нормативних документів, звітів, окремих інструкцій/положень/правил, результатів соціологічних опитувань, великих таблиць, рисунків тощо.

РОЗДІЛ 2.

ВИМОГИ ДО ЛІТЕРАТУРНОГО ТА ТЕХНІЧНОГО ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

2.1. Мова та стиль наукового дослідження.

Для наукового тексту характерна змістовна цілісність, логічність та лаконічність. Засобами вираження логічного зв'язку є спеціальні функціонально-синтаксичні прийоми, що забезпечують послідовність розвитку думки. Вони відображають причинно-наслідкові зв'язки. Наприклад: тому, відповідно до чого, внаслідок того, що, у зв'язку із тим, що, крім цього.

Найголовнішою умовою забезпечення відповідного ступеня науковості тексту є об'єктивність викладу матеріалу. Це зумовлює використання в тексті вставних конструкцій, що вказують на ступінь вірогідності. Завдяки таким словам той чи інший факт можна представити як правильний (безумовно, безперечно, дійсно, зрозуміло) або як можливий (можливо, певно, очевидно, напевно).

Обов'язковою умовою об'єктивності викладу матеріалу є також посилання на джерело повідомлення (за даними, на думку, на думку групи авторів, відповідно до фактів, що викладено тощо).

У науковому письмовому мовленні широко використовуються пасивні конструкції, такі, як: у зазначеній роботі розглянуто; з огляду на; виокремлено такі функції; з'ясовано необхідні умови; доведено, що тощо.

Пам'ятайте, що стиль письмового мовлення – це безособовий монолог. Порівняно рідко вживається форма першої особи і зовсім не використовується форма другої особи займенників однини. Замість виразів: «Я спостерігав...», «Я вважаю...», «Я вивчав...» вживайте: «Вивчення передового досвіду свідчить, про те, що...» або «На основі проведеної роботи можна стверджувати, що...». Авторське «Я» нібито відсувається на другий план. Використання займенника «ми» замість «я» дозволяє виразити свою думку як думку певної групи людей: автора наукової роботи, його наукового керівника, наукового консультанта тощо. Наслідком вживання цього займенника є поява похідних від нього зворотів «на нашу думку», «на наш погляд», «вважаємо».

Згадування у тексті прізвищ вчених їх ініціали пишуться перед прізвищем на відміну від бібліографічного запису в списку літератури (у тексті – О. І. Іванова, у списку – Іванова О. І.). Крім того, при написанні у тексті прізвищ вчених необхідно дотримуватися

уніфікованого підходу: або зазначати тільки ім'я та прізвище (М. Ларін), або ім'я, по-батькові та прізвище (А. М. Костомаров).

Необхідно пам'ятати, що наукова мова має бути позбавлена експресії, необґрунтованої надмірної емоційності. Наприклад, «на жаль» – такі емоційні слова не варто вживати у науковому мовленні, як і окличні та питальні речення.

Список потрібно складати на основі маленького тире наприклад:

- доставка харчування за місцем проживання або «їжа на колесах»;
- догляд за місцем проживання (надання довготривалої і спланованої соціально-побутової допомоги згідно з визначеними потребами клієнта).

У тексті потрібно використовувати лапки « » (наприклад, «саме громадянство є основою держави, це важлива ланка сучасної світової політичної системи»), а не такі, як: “ ” (наприклад, “Політика”).

Крім того, між словами тире має бути довгим, а от всередині слова – маленьким (дефіс). Наприклад: образотворча терапія – це; будь-яка.

Цитуючи будь-яке джерело інформації, необхідно обов'язково робити посилання на нього, оскільки це є предметом інтелектуальної власності.

Для відсутності плагіату в роботі треба дотримуватися правил цитувань і їх оформлення.

Так-от, якщо одне речення не узагальнюється своїми словами, а використовується повністю у формулюванні іншого автора, то його треба взяти в лапки, а потім дати посилання на джерело. Наприклад:

На думку О. Боряк, арт-терапія – це «синтез кількох галузей наукового знання, що в терапевтичній та корекційній практиці застосовується як сукупність методик, які побудовані на використанні різноманітних видів мистецтва у своєрідній символічній формі та дозволяють з допомогою стимулювання креативних проявів, здійснювати корекцію психосоматичних та психоемоційних порушень і відхилень в особистісному розвитку» [9, с. 15].

Якщо ж магістрант узагальнює своїми словами думку іншого автора, то лапки не ставляться, однак посилання на автора, чия думка використано, потрібне. Наприклад:

Л. Лебедева наголошує, що в англійських країнах «Art Therapy» розглядається також у контексті так званих пластичних мистецтв – живопису, графіки, скульптури, дизайну та інших форм творчості, в яких візуальний канал комунікації відіграє провідну роль [50, с. 14].

Вагомими умовами наукового тексту є також ясність, доступність, зрозумілість.

Дотримання вищезначених вимог автором наукового тексту є важливим, оскільки визначає рівень його мовно-стилістичної культури

у науковому мовленні, що є, одним з критеріїв оцінювання дипломної роботи.

2.2. Подання графічного матеріалу в тексті.

У тексті дипломної магістерської роботи особливо у дослідницькому розділі може бути представлений графічний матеріал: рисунки, таблиці тощо.

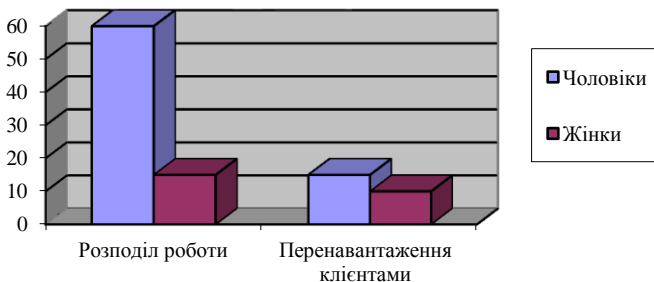
Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації. Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів. За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий підпис).

Підпис під ілюстрацією звичайно має чотири основних елементи: найменування графічного сюжету, що позначається скороченим словом «Рис.»; порядковий номер ілюстрації, який вказують без знаку «№» арабськими цифрами; тематичний заголовок ілюстрації, що містить текст із стислою характеристикою зображеного; (пояснення, тлумачення), яка будується так: деталі сюжету позначають цифрами, які виносять у підпис, супроводжуючи їх текстом.

Ілюстрації, що містяться в тексті, мають загальну нумерацію (арабськими цифрами) і позначаються словом «Рис», (рисунок), наприклад, «Рис. 1.1» (що означає перший рисунок першого розділу). У тексті, до якого відноситься ілюстрація, робиться посилання на неї у круглих дужках або без них, наприклад, (Рис. 1.1) чи «Рис.1». У тому місці тексту, де викладається тема, пов'язана з ілюстрацією, і де треба вказати на неї, може бути посилання у вигляді звороту: «... як це видно з рис. 3.1», «... як це показано на рис. 3.1».

Після рисунку варто вказати, з якого джерела автор його представив, тобто зробити посилання. Якщо рисунок авторський, а інформація у ньому систематизована з різних джерел, то треба зазначити «розроблено автором на основі [3]».

Приклад побудови рисунку

Рис. 2.2. Причини виникнення конфліктів

Аналогічні вимоги висуваються і до позначення таблиць, що супроводжують текст роботи. Насамперед, вони мають бути однотипно оформлені. На всі таблиці повинні бути зроблені посилання у тексті (див. табл. 1.1.).

1. Таблицю розташовують безпосередньо після тексту, в якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці.

2. Таблиці нумерують арабськими цифрами порядковою нумерацією у межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться у додатках.

3. Вона має бути меншою за аркуш А4, в іншому випадку її переносять у додатки.

Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, таблиця 2.1 – перша таблиця другого розділу. Слово «Таблиця» вказують курсивом один раз праворуч над першою частиною таблиці, над іншими частинами (якщо вони є): «Продовження таблиці» із зазначенням номера. Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті таким чином, щоб її можна було читати без повороту чи з поворотом аркушу за годинниковою стрілкою.

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту, жирним шрифтом з великої літери.

Верхня (заголовна) частина кожної таблиці складається із назв граф (колонок), що визначають їх зміст, і відокремлюються від змісту граф жирною горизонтальною лінією. Заголовки мають бути короткими і починатися з великої літери.

Після таблиці варто вказати, з якого джерела її взято, тобто зробити посилання. Якщо таблиця авторська, а інформація у ній систематизована з різних джерел, то варто зазначити «розроблено автором на основі [3]».

Приклад побудови таблиці

Таблиця 1.2

Наукова інтерпретація сутності арт-терапії

Сутність арт-терапії		
Арт-терапія як медична категорія	Арт-терапія як соціально-психологічна категорія	Арт-терапія як педагогічна категорія

Джерело: [48, с. 19]

2.3. Вимоги до зовнішнього та внутрішнього оформлення магістерських робіт.

Технічне оформлення дипломної магістерської роботи є важливим моментом її виконання і одним із багатьох факторів, які враховуються комісією під час оцінювання. Насамперед звертають увагу на змістовний бік викладеного матеріалу: логічність і послідовність, повноту і репрезентативність, широту використання наукових джерел, загальну

грамотність та відповідність існуючим вимогам, на оформлення тексту, списку літератури і додатків, а також на зовнішнє оформлення титульної сторінки. Дипломна робота виконується державною мовою.

Рекомендований обсяг дипломної магістерської роботи – 80–90 сторінок (це обсяг таких складових: титульна сторінка, зміст, вступ, розділи, висновки) – це так званий «основний текст роботи». До цього обсягу не включають список використаних джерел та додатки. «Основний текст роботи» + список використаних джерел та додатки = «загальний обсяг роботи». Допускається відхилення в межах $\pm 10\%$ «основного тексту роботи».

Кожна композиційна частина повинна мати заголовок і починатися з нової сторінки.

Дипломна магістерська робота починається з *титульної сторінки*. На якій містяться такі відомості: назва міністерства, якому підпорядкований навчальний заклад, повна назва навчального закладу, в якому вона виконувалася, назва кафедри, повна назва теми, прізвище та ініціали студента – автора дипломної роботи, курс, група, факультет, де він навчається; прізвище, ініціали, науковий ступінь та вчене звання наукового керівника, рік і місце виконання роботи.

Наступна сторінка містить зміст з найменуванням та номерами початкових сторінок усіх розділів та підрозділів, зокрема вступу, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків (Додаток В).

Якщо у дипломній магістерській роботі вжито специфічну термінологію чи використано маловідомі скорочення тощо, то їхній перелік може бути поданий у вигляді окремого списку, який розміщують перед вступом. Його друкують списком, в якому ліворуч за абеткою наводять скорочення, праворуч – їхню детальну розшифровку.

Оскільки дипломна магістерська робота є об'ємною, то практикується розподіл усього матеріалу на змістовні частини, які відокремлюються заголовками. Найбільш поширеним є поділ основної частини роботи на розділи та підрозділи.

Заголовки структурних частин магістерської роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «ДОДАТКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» друкують великими літерами симетрично до тексту.

Розділ, так само як і підрозділ, прийнято нумерувати арабськими цифрами. Заголовки розділів друкують великими літерами. Номер розділу ставлять після слова **РОЗДІЛ 1**, після номера ставлять крапку, потім з нового рядка друкують заголовок розділу, наприклад:

**ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ**

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Заголовки підрозділів друкуються з великої літери та абзацного відступу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставиться крапка. У кінці номера підрозділу має стояти крапка, у тому ж рядку зазначається заголовок підрозділу, наприклад: 2.1. Ставлення населення до якості надання соціальних послуг (на прикладі громади м. Миколаєва).

Відстань між заголовком (розділом та підрозділом) та текстом має дорівнювати 1 інтервалу.

Кожну структурну частину магістерської роботи («ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «ДОДАТКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ») треба починати з нової сторінки.

До формулювань заголовків, розділів і підрозділів дипломної роботи ставляться такі основні вимоги: стислість, чіткість та точне відображення внутрішньої логіки змісту роботи.

Текст дипломної магістерської роботи має бути односторонній на аркушах формату А4, білого кольору, надрукований комп'ютерним способом за допомогою текстового редактора Word, гарнітура Times New Roman, кегль – 14, з міжрядковим інтервалом 1,5.

Сторінки дипломної роботи повинні мати береги: верхній, нижній – 20 мм, лівий – 30 мм, правий – 15 мм.

Варто встановити автоматичний абзацний відступ на 1,25 см.

Усі сторінки нумеруються наскрізною нумерацією від титульної до останньої без пропусків чи літерних додатків. Першою сторінкою вважають титульну сторінку, яка не нумерується. Друга це сторінка з номером 2, на якій міститься «ЗМІСТ». Третя сторінка нумерується цифрою 3 і починають зі вступу. Далі сторінки нумеруються згідно з порядком. Номер сторінки проставляється у правому верхньому куті арабськими цифрами без знака «№» та крапки.

Додатки оформлюють як продовження дипломної після списку використаних джерел, або у вигляді окремої частини (книги), розміщуючи їх у порядку зазначених посилань у тексті роботи. Якщо додатки оформлюють на наступних сторінках, то кожен додаток має починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі з великої літери симетрично до тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком з великої літери друкується слово «ДОДАТОК» і поряд велика літера, що його позначає. Для їх позначення не використовуються такі літери української абетки, як: Г, С, З, І, Й, О, Ч, Ь. Додатки повинні мати спільну наскрізну нумерацію сторінок. При оформленні додатків окремою частиною на титульній сторінці під темою дипломної роботи великими літерами друкують слово «ДОДАТКИ». Нумерація сторінок з додатками продовжує загальну нумерацію сторінок основного тексту.

2.4. Академічна доброчесність.

У 2017 р. набрав чинності Закон України «Про освіту», що запровадив єдині для всіх рівнів освіти види порушень академічної доброчесності (академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування тощо). Згідно з цим Законом, «академічна доброчесність» – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти (студентами) передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства щодо авторського права і суміжних прав;
- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- надання достовірної інформації щодо результатів власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використаної методики досліджень і джерел інформації.

Порушенням академічної доброчесності (серед іншого) вважається академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

Академічним плагіатом вважається:

- оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості);
- відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства (першоджерела).

З метою запобігання плагіату випускних робіт, підвищення їхньої якості, рівня самостійності та індивідуальності, забезпечення високого рівня має їхньої оригінальності магістерська робота повинна пройти перевірку на плагіат за допомогою онлайн-сервісу, який перевіряє текстові документи на наявність запозичених частин тексту з відкритих джерел в Інтернеті чи внутрішньої бази документів користувача. Перевірка робіт на академічний плагіат здійснюється за допомогою

Інтернет-сервісів, використання яких регламентується відповідними наказами та угодами університету, зокрема, сервісів Unicheck (<https://unicheck.com>), StrikePlagiarism (<http://strikeplagiarism.com>). За результатом перевірки документа на плагіат формується відповідний протокол.

«Показник оригінальності роботи» – якісний показник, виражений у відсотках, який показує співвідношення авторського тексту до загального обсягу роботи, яка перевіряється.

Перевірка кваліфікаційних робіт студентів.

За результатами перевірки текст кваліфікаційної роботи може мати такий рівень оригінальності: «незадовільний», якщо показник оригінальності становить менше 40 % – робота відхиляється без права подальшого розгляду відповідно до Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та роботу екзаменаційних комісій.

Перед перевіркою на академічний плагіат студент (автор кваліфікаційної роботи) у термін до 10 календарних днів перед засіданням ЕК:

- готує файл кваліфікаційної роботи у форматі, прийнятному для перевірки на плагіат;

- подає готовий файл завершеної кваліфікаційної роботи відповідальному за перевірку на академічний плагіат своєї кафедри – науковому керівнику.

Для перевірки на академічний плагіат відповідальний від кафедри – науковий керівник – в термін у 7 календарних днів перед засіданням ЕК:

- перевіряє кваліфікаційні роботи студентів і готує висновок щодо рівня оригінальності роботи (Додаток Д) який підшивається у рукопис роботи;

- повідомляє студентів про відсоток оригінальності перевірених робіт, а також керівників кваліфікаційних робіт для внесення відповідної інформації у їхні відгуки на роботи;

- у разі виявлення у тексті кваліфікаційної роботи запозичень без посилань або наявності «низького» рівня оригінальності повідомляє студента щодо можливості доопрацювання кваліфікаційної роботи студентом протягом 5 календарних днів (за умови, якщо це дозволяє графік проведення засідання ЕК) і необхідність проведення повторної перевірки на академічний плагіат;

- у разі «незадовільного» рівня оригінальності повідомляє студента про недопущення роботи до захисту;

- надає керівникам кваліфікаційних робіт розширені електронні звіти щодо результатів перевірки, якщо відповідні роботи не мають «допустимий» рівень оригінальності, або виявлені випадки застосування методів обманювання;

- зберігає електронні звіти щодо результатів перевірки, видані Інтернет-сервісом, в електронному архіві кафедри.

РОЗДІЛ 3.

ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Після того, як дипломна магістерська робота надрукована, вона передається на кафедру. Подані роботи реєструються у спеціальному журналі.

Студенти пишуть **автореферат**, який містить загальну характеристику дипломної магістерської роботи (інформацію щодо структури, кількості додатків, ілюстрацій, таблиць, використаних джерел: обсяг дипломної роботи у сторінках) – вступ та стислий виклад основного змісту (за розділами), висновків, списку опублікованих автором праць за темою магістерської роботи та анотацій українською та англійською мовами. Вступ і висновки в авторефераті і магістерській роботі повністю ідентичні. У розділах подається короткий опис змісту і висновків відповідних розділів магістерської роботи.

Сутність автореферату – у точній відповідності до змісту магістерської роботи, а його зміст – повне уявлення про наукову цінність і практичну значущість роботи.

В анотації, обсяг якої становить до 800 знаків, зазначається прізвище та ініціали студента, тема дипломної магістерської роботи, основний матеріал та результати дослідження, ключові слова (слова специфічної термінології, які найчастіше зустрічаються у дипломній роботі) наводяться у називному відмінку. Кількість ключових слів – 5–7. Анотація надається українською та англійською мовами.

Обсяг автореферату – до 20 сторінок з одиничним інтервалом та нумерацією окремо від нумерації дипломної магістерської роботи. Першою сторінкою автореферату є його титульна сторінка, яка не нумерується (Додаток Г). Автореферат дипломної роботи не потрібно підшивати разом з дипломною магістерською роботою у тверду палітурку.

За тиждень до захисту студент здає на кафедру автореферат в електронному вигляді.

Протягом одного тижня науковий керівник складає відгук на дипломну роботу, який обов'язково містить загальну оцінку та висновки про можливість її допуску до захисту. У відгуку визначаються: актуальність теми, ступінь наукового і практичного значення праці, рівень підготовки магістранта до виконання професійних обов'язків, ступінь самостійності у виконанні дипломної магістерської роботи, новизну поставлених завдань та оригінальність їх вирішення, вміння

використовувати літературу, ступінь оволодіння методами дослідження, повноту та якість розробки теми, логічність, послідовність, аргументованість, літературну грамотність викладення матеріалу, можливість практичного застосування дипломної роботи або окремих її частин, висновок про те, чи відповідає вона вимогам, що ставляться перед дипломними магістерськими роботами у закладі вищої освіти.

Дипломна магістерська робота обов'язково подається на зовнішнє рецензування. Рецензія пишеться у довільній формі. Особливу увагу звертають на актуальність проблеми, що досліджується, вміння застосовувати теоретичні знання для вирішення конкретних практичних завдань, наявність власних пропозицій і рекомендацій автора, їх новизна, перспективність, практична цінність, достовірність результатів і обґрунтованість висновків, стиль викладу, оформлення та недоліки роботи.

Дипломна магістерська робота (у роздрукованому прошитому та електронному варіантах) разом із:

1) відгуком наукового керівника;
2) рецензією;
3) авторефератом (роздрукований варіант – рекомендується п'ять примірників – та електронний варіант), які перевірені на антиплагіат і допущені відповідно до необхідних 60 % унікальності тексту;

4) результатом перевірки на антиплагіат основного тексту магістерської роботи (без списку використаних джерел і додатків), що підтверджує відсутність плагіату і мінімальний рівень 60 % унікальності тексту, за підписом наукового керівника та завідувача кафедри соціальної роботи, управління і педагогіки подається у екзаменаційну комісію (ЕК) не пізніше, ніж за тиждень до її першого засідання. До початку офіційного захисту ЕК ознайомлюватиметься з роботою.

Захист дипломної магістерської роботи відбувається на відкритому засіданні ЕК та регламентується «Положенням про організацію навчального процесу в закладах вищої освіти».

До державної комісії подаються списки студентів, які виконали усі вимоги навчального плану, та допущені до захисту дипломних магістерських робіт.

Державній комісії можна подавати й інші матеріали, що характеризують наукову і практичну цінність виконаної роботи: друковані статті, документи, що підтверджують практичне застосування результатів (довідки про впровадження результатів магістерської роботи), макети, таблиці, схеми тощо.

На захист можуть бути запрошені керівники підприємств, установ, організацій соціальної сфери, на замовлення яких було здійснено дослідження, рецензенти дипломних магістерських робіт.

Процедура захисту є відкритою, публічною. Вона включає:

- доповідь студента про зміст роботи (до 10 хвилин з презентацією основних положень у форматі PowerPoint на проєкторі);
- запитання до студента як з боку членів ЕК, так і присутніх осіб;
- відповіді автора дипломної магістерської роботи на запитання, що надійшли від членів ЕК і присутніх осіб;
- представлення відгуку наукового керівника або його виступ за умови його присутності;
- представлення рецензії або виступ рецензента за умови його присутності;
- заключне слово студента (у разі необхідності);
- оголошення рішення комісії про оцінку роботи після захисту всіх магістерських робіт.

Такий порядок передбачає попередню підготовку студента до публічного захисту.

Студент готує заздалегідь вступне слово (невелику доповідь), яка не повинна перевищувати 10 хвилин. Може мати довільну форму, але має містити обов'язкові елементи:

- представлення теми роботи (перший слайд презентації);
- коротке обґрунтування актуальності теми дослідження;
- мета, завдання, об'єкт, предмет дослідження, практична значущість проведеного дослідження (рекомендовано представити на слайдах і не зачитувати при виступі);
- отримані результати, висновки, те, що вдалося встановити, довести, висвітлювати елементи наукової новизни у теоретичних положеннях та практичних рекомендаціях. Для кращого сприймання присутніми змісту доповіді і результатів дослідження рекомендовано представляти на слайдах графіки, схеми, рисунки, основні ідеї та висновки. Цій частині доповіді потрібно приділити найбільше часу.

Під час захисту студент зобов'язаний дати відповіді на всі запитання членів комісії та присутніх. Процедура захисту, зокрема запитання студенту та відповіді на них, фіксуються в протоколі засідання ЕК.

Після відповідей студента на запитання, слово надається науковому керівникові чи оприлюднюється його відгук на дипломну роботу.

У разі присутності рецензента на захисті дипломної магістерської роботи, йому надається слово, для представлення змісту рецензії.

За необхідності автору роботи надається заключне слово.

Рішення про оцінку дипломної магістерської роботи приймається на закритому засіданні ЕК, яке проводиться одразу після виступу останнього студента і оголошується того ж дня у присутності членів комісії.

Студент, який не захистив дипломну магістерську роботу, допускається до повторного захисту протягом трьох років після закінчення закладу вищої освіти.

Якщо дипломна магістерська робота не була вчасно захищена з поважної причини, що документально підтверджено, студенту може бути продовжений строк навчання у ЗВО до наступного терміну дії ЕК, але не більше одного року.

Студенти, що виявили особливі здібності до наукової роботи, захистили дипломну магістерську роботу на «відмінно», мають публікації можуть бути рекомендовані до вступу в аспірантуру.

РОЗДІЛ 4.

ОСНОВНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Дипломна магістерська робота має комплексний науково-навчальний характер, тому підхід до її оцінки є багатоаспектним. Оцінюванню підлягають як сам зміст роботи, так і її оформлення та представлення під час захисту, що розкриває вміння репрезентувати опрацьований матеріал та аргументовано доводити кожне положення. Ураховується також виявлена самостійність висновків автора, вміння здійснювати пошук джерел, що висвітлюють тему роботи, працювати з науковою літературою, вміння робити науково обґрунтовані рекомендації тощо.

У якості основних критеріїв для оцінювання дипломної магістерської роботи виступають вимоги до спеціаліста, що визначаються його освітньо-кваліфікаційною характеристикою:

- здатність студента визначати актуальність проблеми в сучасних умовах;
- визначати найбільш дієві засоби вирішення визначеної соціальної проблеми;
- здатність встановлювати причинно-наслідкові зв'язки;
- використовувати відповідні методи дослідження, щодо його завдань та особливостей об'єкта;
- вміння організувати соціальну роботу і особисто брати участь у проведенні відповідних заходів;
- вміння методично правильно проводити анкетування, соціальні опитування;
- поєднувати теоретичний аналіз соціальних проблем з їх оптимальним вирішенням.

Оцінювання здійснюється за 4-х бальною шкалою, що дозволяє визначити рівень підготовки і представлення роботи як «високий», «середній», «достатній», «низький».

Рівень	Якість та науковість змісту	Оформлення роботи	Представлення роботи
Високий 90–100 балів за рейтинговою шкалою	Обґрунтована актуальність проблеми, сформульована проблемна ситуація, правильно визначено об'єкт та предмет дослідження, чітко сформульовані мета і завдання роботи, має місце логічний зв'язок між ними, виявлений ступінь наукової розробленості проблеми, наявність чіткої логічної структури, обґрунтованість висновків, наявність власних рекомендацій, наявність у роботі особистих пропозицій і рекомендацій, їх новизна, перспективність, практична цінність; самостійність суджень автора, виклад матеріалу послідовний, стиль науковий.	Обсяг роботи відповідає вимогам, логічна і змістова композиційна побудова роботи, оптимальна рубрикація тексту, бібліографічний опис видань здійснено відповідно до вимог стандарту, високий ступінь літературної грамотності; посилання оформлені згідно з вимогами, робота має відповідну нумерацію, дотримано послідовність розташування основних елементів, дотримано технічні вимоги до комп'ютерного набору тексту; робота має естетичний вигляд.	Доповідь побудована логічно й аргументовано, вільне володіння матеріалом, компетентні та вичерпні відповіді на запитання, володіння науковим апаратом, уміння вести наукову дискусію.
Середній 75–89 балів за рейтинговою шкалою	Актуальність проблеми висвітлена не повною мірою; наукові завдання, не завжди послідовні і пов'язані з темою; не висвітлені всі можливі аспекти проблеми та відсутнє обґрунтування такого підходу; висновки зроблені під впливом літературних джерел; у викладі матеріалу присутня тавтологія.	Обсяг роботи відповідає вимогам; рубрикація тексту розкриває основний зміст роботи; достатня літературна грамотність; недостатньо ілюстративного матеріалу у вигляді додатків; в оформленні бібліографічного списку і посилань є неточності; мають місце часткові порушення вимог щодо технічного оформлення.	Виступ не зовсім продуманий логічно; відсутність чіткої аргументації щодо актуальності теми; відповіді на запитання не завжди точні; недостатньо вільне володіння матеріалом, прив'язаність до тексту роботи.

Методичні рекомендації для виконання магістерських робіт

Продовження табл.

<p>Достатній 60–74 балів за рейтинговою шкалою</p>	<p>Обґрунтування актуальності проблеми не переконливе; наукові завдання, мета сформульовані нечітко, повторами; зміст не повною мірою відповідає темі; відсутність глибини розкриття теми; наведено літературні джерела, основні положення яких не пов'язані з темою; у викладі матеріалу часто повторюються одні й ті самі думки.</p>	<p>Обсяг роботи відповідає вимогам; рубрикація тексту не повністю розкриває зміст роботи; майже не має ілюстрацій, додатків; наявність помилок у бібліографічному описі; робота має припустимий естетичний вигляд.</p>	<p>Матеріал в доповіді не згрупований, не упорядкований, переобтяжений зайвими деталями; відчувається залежність від тексту доповіді; відповіді на запитання не чіткі, невизначні.</p>
<p>Низький менше за 60 балів за рейтинговою шкалою</p>	<p>Відсутність обізнаності стосовно проблеми, аргументації, логіки викладу; не володіння науковим стилем; відчутний плагіат.</p>	<p>Обсяг роботи недостатній; рубрикація тексту не відображає змісту роботи; немає ілюстрацій у вигляді додатків; хибні помилки в оформленні бібліографічного списку і посилань; низький рівень літературної грамотності; робота не має естетичного вигляду.</p>	<p>Доповідь не розкриває основного змісту дослідження, не відповідає поставленим вимогам і затянута в часі; нездатність самостійно висловитися щодо проблеми; нерозуміння питань і неспроможність дати правильну відповідь на них.</p>

На основі поєднання наведених характеристик комісія оцінює представлені дипломні магістерські роботи на «відмінно» (високий рівень), «добре» (середній рівень), «задовільно» (достатній рівень), «незадовільно» (низький рівень). Повторний захист з метою підвищення оцінки не допускається.

Методичні рекомендації не можуть містити усієї сукупності знань, що потрібні для успішного виконання дипломної магістерської роботи. Оскільки дипломна магістерська робота є науковим дослідженням, необхідно, насамперед, скористатися знаннями, набутими під час вивчення дисциплін «Основи наукових досліджень», «Технології підготовки наукової роботи». Доречним також буде використання спеціальної літератури з організації, методології та методики наукових досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

---

1. Основи методології та організації наукових досліджень : Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.
2. Основы научных исследований : Учебное пособие / А. А. Лудченко, Я. А. Лудченко, Т. А. Примак. – К. : О-во «Знання», КОО, 2000. – 114 с.
3. Образцов П. И. Методы и методология психолого-педагогического исследования. – Спб. : Питер, 2004. – 268 с.
4. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі : Навч. посібник / І. П'ятницька-Позднякова. – К. : б. в., 2003. – 116 с.
5. Пілюшенко В. Л., Шкрабак І. В. Славенко Е. І. Наукове дослідження : організація, методологія, інформаційне забезпечення : Навч. посібник. – Київ : Лібра, 2009. – 344 с.
6. Стіченко Д. М. Методологія наукових досліджень : Підручник. – К. : Знання-Прес, 2005. – 300 с.
7. Сурмін Ю. Г. Майстерня вченого : Підручник. – К. : Знання-Прес, 2006. – 280 с.
8. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. – К. : Знання-Прес, 2003. – 295 с.
9. Шейко В. М. Організація та методика науково дослідницької діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – 6-те вид., переробл. і доповн. – К. : Знання, 2008. – 310 с.

Додаток А

**Зразок оформлення титульної сторінки
курсової роботи**

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Інститут державного управління
Кафедра соціальної роботи, управління і педагогіки

Кафедра соціальної роботи,
управління і педагогіки

УДК 364.4–212–43–057.875:331.56/.57

**ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ
ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ БЕЗРОБІТТЮ СТУДЕНТІВ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ «СОЦІАЛЬНА РОБОТА»**

Магістерська робота
за освітньою програмою «Соціальна робота»
спеціальності 231 – «Соціальна робота»

Виконала: студентка VI курсу 661-м групи
Іванова Ольга Ігорівна

Наковий керівник:
доктор наук з державного управління,
професор б. в. з.
Палагнюк Ю. В.

Миколаїв–2020

Зразки бібліографічного опису видань за вимогами

Книги:	
1. Один автор	Туркот Т. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. для студ. ВНЗ. Київ, 2011. С. 128.
2. Два автора	Кравченко Г. Ю., Сіліна Г. О. Інклюзивна освіта в ДНЗ. Харків : Ранок, 2018. 176 с. (Серія «Сучасна дошкільна освіта») 1 електрон, опт. Диск.
3. Три автора і більше	Дмитренко К. А., Коновалова М. В., Семиволос О. П., Бекетова С. В. Звичайні форми роботи – новий підхід : розвиваємо ключові компетентності : метод. посіб. Харків : ВГ «Основа», 2018. 119 [1] с. : табл., схеми, рис. (Серія «Нові формати освіти»).
4. Матеріали конференцій	Збірник матеріалів обласної науково-практичної конференції «Педагогічна спадщина В. О. Сухомлинського в освітньому просторі 15 Волині» – до 100-річчя від дня народження / упоряд. А. М. Луцюк. Луцьк : ВППО, 2018. 172 с.
5. Словник	Енциклопедія історії України : у 10 т. Київ : Наук. думка, 2013. Т. 10. 784 с.
6. Автореферати дисертацій	Старовойт С. В. Видавнича діяльність Національної академії наук України у 1918–1933 рр. : автореф. дис. ... канд. іст. наук. Київ, 2003. 20 с.
7. Частина видання	Стаття із журналу, збірника, розділ книги Луцюк А. М. Новаторська педагогіка В. О. Сухомлинського і Нова українська школа : дослідницька робота вчителя. Пед. пошук. 2018. № 3 (99). С. 20–23.
8. Електронні ресурси віддаленого доступу	Опис ресурсу загалом Наукові публікації і видавнича діяльність НАН України. Київ, 2007. URL : http://www.nas.gov.ua/publications (дата звернення : 19.03.2014). Опис частини електронного ресурсу в позатекстовому переліку бібліографічних посилань (списку літератури) Кот Н. Він учнів вчив у фізиці літати... Пед. роздуми : електронна газ. 2018. № 39. С. 3–4. URL : http://vipro.org.ua/newspaper.php?id=51 .

Список типів видань на допомогу систематизованому пошуку джерел для магістерських робіт

І. Опубліковані документи.

1. Нормативно-правові акти та методичні документи (Закони України; Укази Президента України, рішення Верховної Ради, постанови Кабінету Міністрів України, накази та розпорядження міністерств, державних комітетів, інших центральних органів виконавчої влади;

нормативно-правові акти, інструктивні та методичні видання органів державної влади та місцевого самоврядування; національні (державні) стандарти).

2. Монографії (наукові, інженерно-виробничі тощо).

- статті (зі збірника наукових (чи інших) статей; журнальні; газетні);
- матеріали конференцій;
- автореферати дисертацій;
- методичні рекомендації, поради, консультації;
- довідкові видання (довідники, енциклопедії, словники, прейскуранти тощо);
- навчальні видання (підручники, навчальні посібники, конспекти лекцій тощо);
- інформаційні видання (бібліографічні; реферативні; аналітично-оглядові; добірки матеріалів / дайджести, тематичні);
- рекламні видання.

II. Неопубліковані джерела

1. Дисертації (кандидатські та докторські).
2. Звіти про науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи.
3. Депоновані рукописи.
4. Управлінська та інша документація (зберігається в документальному (документальному) фонді установи (в службі діловодства, інших підрозділах)).
5. Архівні документи (зберігаються в державних архівах, архівних підрозділах установ).

III. Електронні джерела:

1. Документальні, фактографічні та бібліографічні бази, а також інформаційні масиви Інтернет, інших світових електронних інформаційних мереж.
2. Інформаційні портали, веб-сайти.

Зразок оформлення «Змісту»

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ІСТОРИКО-ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ БІДНОСТІ ЯК СОЦІАЛЬНОГО ЯВИЩА	7
1.1. Бідність як соціальний феномен	7
1.2. Основні концепції вивчення і виміру бідності	19
Висновки до першого розділу.....	31
РОЗДІЛ 2. СУТНІСТЬ ПРОБЛЕМИ БІДНОСТІ В УКРАЇНІ ТА ЇЇ НАСЛІДКИ	
2.1. Основні форми бідності.....	32
2.2. Головні ознаки бідності.....	44
Висновки до другого розділу.....	67
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ БІДНОСТІ В СОЦІАЛЬНІЙ ДЕРЖАВІ	
3.1. Світовий досвід подолання бідності	68
3.2. Стратегічні напрями подолання бідності в Україні	74
Висновки до першого розділу.....	79
ВИСНОВКИ.....	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	85
ДОДАТКИ.....	87

Додаток Г

**Зразок оформлення титульної сторінки автореферату
магістерської роботи**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

ПЕТРИЧЕНКО Ольга Миколаївна

УДК 364.4-43-212:316

**ТЕХНОЛОГІЇ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНИХ
ПРАЦІВНИКІВ СЕРЕД СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ**

спеціальність 231 – «Соціальна робота»

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи
за освітньою програмою «Соціальна робота»

Миколаїв – 2020

Магістерською роботою є рукопис.

Роботу виконано в Чорноморському національному університеті імені Петра Могили Міністерства освіти і науки України (м. Миколаїв).

Науковий керівник: доктор наук з державного управління, професор
ПАЛАГНЮК Юліана Вікторівна
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили.

Рецензент: доктор наук з державного управління, професор
СОРОКА Світлана Вікторівна
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили.

Захист відбудеться 27 лютого 2020 року о 10.00 на засіданні кафедри соціальної роботи, управління і педагогіки Чорноморського національного університету імені Петра Могили, за адресою: 54003, м. Миколаїв, вул. 1-а Воєнна, 2.

З роботою можна ознайомитися на кафедрі соціальної роботи, управління і педагогіки Чорноморського національного університету імені Петра Могили, за адресою: 54003, м. Миколаїв, вул. 1-а Воєнна, 2.

ЗВІТ

про унікальність пояснювальної записки
магістерської роботи на тему:

«ОСОБЛИВОСТІ ТРУДОВОЇ РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ КОЛИШНІХ ЗАСУДЖЕНИХ»

студента спеціальності 231 – «Соціальна робота»,
групи б61-м

Попової Дарини Іванівни

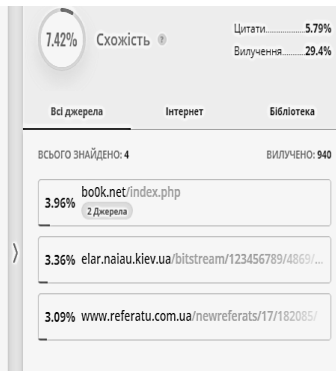
Перевірку тексту здійснено сервісом: онлайн-сервіс Unicheck

ОСОБЛИВОСТІ ТРУДОВОЇ РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ КОЛИШНІХ ЗАСУДЖЕНИХ

Бризгун Дарина Іванівна

уальність дослідження. Сьогодні проблема ресоціалізації колишніх засуджених : привертає увагу в суспільстві, і система роботи з такими людьми потребує ня. Сутність ресоціалізації полягає у поновленні особистості у суспільстві, якщо втрачена. Це спрощена процедура відновлення громадянства, яку окремо о нормативними актами держави, різноманітна допомога у набутті звичного для ального статусу. Саме соціальний працівник є тим фахівцем, який є своєрідною о ланкою між колишнім засудженим і суспільством.

ідомо, ув'язнені довгий термін не бачать зовнішнього світу, не можуть побачити вивається, що виникає нового, як змінюється суспільство, які виникають нові чим займаються та як живуть їх знайомі й рідні. Кожна людина, яка перебуває у бо тільки-но виїшла звідти, має право на підтримку та на допомогу з боку

Студент:

_____ Попова Д. І.
(підпис)

Керівник:

_____ д-р наук з держ. упр., професор Палагнюк Ю. В.
(підпис)

Дата: « _____ » _____ р.

Навчальне видання

**Юліана Вікторівна Палагнюк
Світлана Юрївна Сургова**

**Методичні рекомендації
для написання магістерських робіт**

*зі спеціальності
231«Соціальна робота»*

Випуск 286

Редактор *Р. Грубкіна*.
Технічний редактор, комп'ютерна верстка *Н. Кардаш*.
Друк, фальцювально-палітурні роботи *С. Волинець, О. Мішалкіна*.

Підп. до друку 25.02.2020.
Формат 60x84¹/₁₆. Папір офсет.
Гарнітура «Times New Roman». Друк ризограф.
Ум. друк. арк. 2,09. Обл.-вид. арк. 1,45.
Тираж 5 пр. Зам. № 5897.

Видавець і виготовлювач: ЧНУ ім. Петра Могили.
54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10.
Тел.: 8 (0512) 50-03-32, 8 (0512) 76-55-81, e-mail: rector@chmnu.edu.ua.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6124 від 05.04.2018.